

בתי המשפט

עת"מ 8238/08	בבית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים לפני כב' השופט י' נועם

בעניין: מוחמד רזק שאכר בלוט ואח'
ע"י ב"כ עוה"ד תמיר בלנק ואח'

העותרים

נ ג ד

1. המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית
 2. המינהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
 3. משטרת ישראל
- באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי) **המשיבים**

לפסק-דין בעליון (30-04-2009): בג"ץ 3397/08 אסעד איסמעיל נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית שופטים: א' פרוקצ'יה, ס' ג'ובראן, ח' מלצר, עו"ד: תמיר בלנק, יוכי גנסין, רועי שווקה, ליאורה וייס-בנסקי

פסק-דין

פתח דבר – סוגיית הסמכות העניינית נושא הדיון

1. השאלה הטעונה הכרעה בפסק-הדין דנן הנה, האם לאחר התיקון האחרון לתוספת הראשונה של חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, שנכנס לתוקף ביום 2.3.08, הוענקה לבית-המשפט לעניינים מינהליים סמכות הביקורת השיפוטית על החלטות המפקד הצבאי באזור יהודה ושומרון, בעניין מתן היתרים לתושבי האזור לשהייה בישראל, או שמא סמכות זו נותרה גם כיום בידי בג"ץ.

צו בתי משפט לעניינים מינהליים (שינוי התוספת הראשונה לחוק), התשס"ח-2007, שפורסם ברשומות ביום 6.12.07 ונכנס לתוקף ביום 2.3.08 (ק"ת 171; להלן – הצו המתקן), תיקן את פרט 12 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים,

התש"ס-2000 (להלן – [חוק בתי משפט לעניינים מינהליים](#)). הצו האמור הרחיב את הסמכות המוענקת לבית המשפט לעניינים מינהליים לדון בענייני מינהל אוכלוסין ועובדים זרים.

החלטה דנן נסבה בשאלה, האם פרט 12 לתוספת הראשונה, על-פי נוסחו לפי הצו המתקן, הרחיב את סמכותו העניינית של בית-המשפט לעניינים מינהליים לדון בעתירה כנגד החלטות מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון (להלן – מפקד האזור), בעניינים הקשורים למתן היתרים לתושבי האזור להיכנס לישראל, הנזכרים [בחוק האזרחות והכניסה לישראל](#) (הוראת שעה), התשס"ג-2003 (להלן – חוק הוראת השעה), ובכללן החלטות כמו אלו נושא העתירה דנן – שלא להנפיק לתושב האזור "כרטיס מגנטי", שהוא כרטיס נלווה מטעם מפקד האזור לתעודת הזהות של הרשות הפלסטינית, ושלא להעניק לו היתר כניסה לישראל, לפי סעיף 3ב לחוק הוראת השעה, לצורך עבודה וביקור בני משפחתו. יצוין, כי "הכרטיס המגנטי" הוא אמצעי זיהוי המונפק על-ידי המפקד הצבאי לתושבי האזור, אשר מעיד, בין-השאר, על המחזיק בו, כי אין מניעה ביטחונית או פלילית להתיר את כניסתו לישראל. בכרטיס עצמו אין משום היתר כניסה לישראל, אך ההחזקה בו מהווה תנאי מוקדם לקבלת היתר.

שאלת הסמכות העניינית הועלתה ביוזמת בית-המשפט בהחלטה מקדמית מיום 31.3.08, ועתה נדרשת הכרעה בה, לאחר שהצדדים התייחסו אליה בתגובותיהם בכתב להחלטה האמורה. שני הצדדים סבורים, כי הצו המתקן הרחיב את סמכותו של בית-המשפט לעניינים מינהליים להחיל את הביקורת השיפוטית על החלטות המפקד הצבאי בעניין מתן היתרים לתושבי האזור לשהייה בישראל, זאת בכל הנוגע להחלטות לפי חוק הוראת השעה. סבורני, כפי שיובהר להלן, כי אין בצו המתקן כדי להעניק לבית-

משפט זה את הסמכות לדון בהחלטות האמורות של מפקד האזור, והסמכות העניינית לדון בעתירה, נתונה, אפוא, לבג"ץ.

הרקע העובדתי להגשת העתירה

2. עותר 1 (להלן – העותר) הנו יליד שנת 1976, תושב אזור יהודה ושומרון המתגורר ברמאללה. הוא רשום במרשם האוכלוסין הפלסטיני כרווק ללא ילדים. בעתירה נטען, כי העותר נשוי משנת 2002 לאזרחית ישראל, עותרת 2 (להלן – העותרת), המתגוררת בלוד, וכי לשניים שתי בנות – עותרות 6 ו-7. העותר לא קיבל מעולם היתר כניסה לישראל לצורך כלשהו, אך בין התאריכים 4.4.00 – 5.4.01 החזיק ב"כרטיס מגנטי", שנופק לו על-ידי המפקד הצבאי של האזור. כאמור, "כרטיס מגנטי" משמש לצרכי זיהוי ואינו מקנה זכויות כלשהן לגבי יציאה מהאזור או כניסה לישראל. העותר פנה בעבר למפקד האזור בבקשה לאיחוד משפחות עם רעייתו, וביום 11.9.05 נמסר לו בתשובה, כי בקשה לאיחוד משפחות אמורה להיות מוגשת למשרד הפנים בישראל, וכי היתר כניסה לישראל מונפק על-ידי מפקד האזור במסגרת הליך של איחוד משפחות, רק אם הבקשה נענית בחיוב על-ידי משרד הפנים (נספח א' לתגובת המשיבים). העותרת לא הגישה למשרד הפנים בקשה לאיחוד משפחות עבור העותר; ואין חולק, כי היא אף מנועה, לעת הנוכחית, מלהגיש בקשה כאמור, זאת בשל חוק הוראת השעה, הקובע מגבלות על האפשרות להעניק מעמד בישראל לתושבי האזור, והעובדה כי עניינו של העותר – שהנו צעיר מגיל 35 – לא נכלל בחריגים למגבלות האמורות.

3. על-פי הנטען בעתירה, פנה העותר למפקד האזור בבקשה לקבלת היתר לשהייה בישראל ו/או "כרטיס מגנטי", ואולם בקשתו סורבה, מחמת מניעה פלילית, זאת על-רקע הרשעותיו הקודמות. ביום 16.8.07 פנה ב"כ העותרים למשטרת רמאללה בבקשה

לברר את פרטי המניעה הפלילית בעניינו של העותר. בתשובה שנשלחה לו ביום 5.11.07 מתחנת בנימין, צוין כי העותר מוגבל כניסה לישראל עד ליום 17.12.09 בשל הרשעותיו הקודמות, זאת בהתאם לקריטריונים שנקבעו במשטרת ישראל לעניין זה (נספח י"ב לעתירה). על-פי נהלי המשטרה, ניתנה לעותר האפשרות לערער לפני המפקד הצבאי על המלצתה בעניין ההגבלה. בהתאם לנהלים אלה, הגיש העותר ביום 4.12.07 ערעור למפקד האזור. בערעורו, שהופנה ליועץ המשפטי של אזור יהודה ושומרון, ביקש ב"כ העותרים את הסרת המניעה המשטרית בעניינו של העותר, על-מנת שמפקד האזור יוכל להנפיק לו היתר לעבוד בישראל (נספח י"ג לעתירה).

4. בתשובה מטעם היועץ המשפטי של אזור יהודה ושומרון, שנשלחה לב"כ העותרים ביום 19.12.07, צוין כי "אין נימוק המצדיק חריגה מהקריטריונים לכניסה לישראל, ואף אם היינו מקבלים נימוק כלכלי כנימוק חריג המצדיק בחינה מחודשת של המניעה המשטרית (ואיננו בטוחים כי ראוי לעשות כן), הרי שבמקרה דנן, מצבה הכלכלי של משפחת מרשך אינו חריג ואינו מצדיק התייחסות ייחודית". כן צוין במכתב התשובה לב"כ העותרים, כי במרשם הפלסטיני רשום העותר כרווק ללא ילדים, וכי ככל שיש לו ילדים, "הרי שהוא עומד בקריטריונים העדכניים למתן היתר תעסוקה בישראל (אך ככל שתוסר המניעה הקיימת כנגדו, יהא עליו להציג ראיות להיותו אב לילדים דרך מעסיקו בפני לשכת התעסוקה בישראל)" (נספח י"ד לעתירה). כנגד תשובה זו של היועץ המשפטי של אזור יהודה ושומרון הוגשה העתירה דנן.

[חוק האזרחות והכניסה לישראל](#) (הוראת שעה), התשס"ג-2003, והרקע לחקיקתו

5. שאלת סמכותו של בית-המשפט לעניינים מינהליים לדון בהחלטות מפקד האזור הנזכרות בחוק הוראת השעה, נושא הדיון בהחלטה זו, מחייבת סקירה של המסגרת הנורמטיבית בעניין הנפקת רישיונות, אשרות והיתרים לכניסה לישראל.

הסמכות להענקת רישיונות ישיבה בישראל, למי שאיננו אזרח ישראלי או בעל אשרת עולה או תעודת עולה, נתונה על-פי [חוק הכניסה לישראל](#), התשי"ב-1952 (להלן – [חוק הכניסה לישראל](#)) לשר הפנים או למי שהוסמך על-ידו. מכוח חוק זה ניתנים גם רישיונות לישיבת קבע בישראל לתושבים זרים שבני זוגם הם תושבי קבע בישראל. בכל הנוגע לתושבים זרים שהם בני זוג של אזרחים ישראלים, מאפשר סעיף 7 [לחוק האזרחות](#), התשי"ב-1952 (להלן – חוק האזרחות) לקבל אזרחות על-ידי התאזרחות. הליך מתן רישיון לישיבת קבע לפי [חוק הכניסה לישראל](#) או להענקת אזרחות לפי [חוק האזרחות](#), לתושב הזר, במסגרת איחוד משפחות, הוא הליך מדורג המעוגן בנהלי משרד הפנים, וזאת בכדי לאפשר בקרה ופיקוח, לאורך זמן ובשלבים, על הקניית המעמד בישראל לתושב הזר ([בג"ץ 3648/97 סמטקה ואח' נ' שר הפנים, פ"ד נג' \(2\) 728, בעמ' 787-788](#)). על-פי נהלי משרד הפנים, בקשה לאיחוד משפחות עם תושב אזור יהודה ושומרון, מוגשת ללשכת מינהל האוכלוסין. עם אישורה, מופנה המבקש למפקד הצבאי לקבלת היתר לכניסה מהאזור לישראל לפי תחיקת הביטחון באזור, ובהמשך ניתנים לו רישיונות לישיבת ארעי לפי [חוק הכניסה לישראל](#) לתקופות קצובות.

6. בהחלטת הממשלה מס' 1813 מיום 12.5.02 (להלן – החלטת הממשלה), נקבע כי משרד הפנים, בשיתוף עם משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, יגבש מדיניות חדשה לטיפול בבקשות לאיחוד משפחות, וכי עד לגיבוש מדיניות זו בנהלים, או בחקיקה חדשה במידת הצורך, לא תתקבלנה בקשות חדשות של תושבי הרשות הפלסטינית לקבלת מעמד של תושב או מעמד אחר, ואף לא תאושרנה בקשות שהוגשו ערב החלטת הממשלה. ההחלטה נתקבלה, כפי שצוין בה, "לנוכח המצב הביטחוני ובשל השלכות של תהליכי ההגירה וההשתקעות של זרים ממוצא פלסטיני לישראל".

7. [חוק האזרחות והכניסה לישראל](#) (הוראת שעה), שנכנס לתוקף בחודש אוגוסט 2003, ואשר תחולתו הוארכה מעת לעת, הגביל את האפשרות להעניק מעמד בישראל לתושבי האזור. הוא התקבל על-רקע החלטת הממשלה האמורה, ונוכח החשש כי מי שנכנסו לישראל במסגרת הליך של איחוד משפחות יסייעו לביצוע פיגועי טרור (ראו: דברי ההסבר להצעת החוק, ה"ח התשס"ג עמ' 482). חוק הוראת השעה הגביל את האפשרות להעניק לתושבי האזור אזרחות, לפי [חוק האזרחות](#), לרבות בדרך של איחוד משפחות, ואת האפשרות ליתן לתושבים כאמור רישיונות לישיבה בישראל לפי [חוק הכניסה לישראל](#), או היתרי שהייה בישראל לפי תחיקת הביטחון באזור. הגבלה זו נקבעה בסעיף 2 לחוק, שהורה (בנוסחו המקורי):

"בתקופת תוקפו של חוק זה, על אף האמור בכל דין, לרבות סעיף 7 לחוק האזרחות, שר הפנים לא יעניק לתושב אזור אזרחות לפי חוק האזרחות ולא ייתן לו רישיון לישיבה בישראל לפי [חוק הכניסה לישראל](#), ומפקד האזור לא ייתן לתושב כאמור היתר לשהייה בישראל לפי תחיקת הביטחון באזור".

בתיקון מס' 2 של החוק, מיום 28.3.07, הורחבה ההגבלה, בנוסף לתושב האזור, גם "לאזרח או תושב של מדינה המנויה בתוספת" (איראן, לבנון, סוריה ועיראק).

סעיף 3 לחוק הוראת השעה, כפי שתוקן מעת לעת בחקיקת סעיפים 3א – 3ה, מחיל סייגים שונים על ההגבלה הכללית שנקבעה בהוראת סעיף 2. הוא מתיר לשר הפנים להעניק רישיונות ואשרות, לתושב אזור בנסיבות מיוחדות שנמנו בסעיף, כמו למשל: מניעת הפרדת קטין מהורהו; מניעת הפרדה בין בני זוג כאשר המוזמן מבוגר מגיל מסוים; טעמים הומניטאריים מיוחדים בעניינו של מי שבן משפחתו שוהה כדין בישראל, זאת בהתאם להמלצת ועדה מקצועית; וטעמים של אינטרס המדינה. אחד מן הסייגים שהוחל על החלטת מפקד האזור, הוא הסייג שנקבע בסעיף 3ב לחוק, הקובע כי למרות הוראת סעיף 2 לחוק רשאי

מפקד האזור להתיר כניסתו של תושב אזור לישראל לתכלית של טיפול רפואי, עבודה בישראל או מטרה זמנית אחרת. סעיף 4 לחוק מסייג את הוראת סעיף 2 בעניין בקשות תלויות ועומדות לאיחוד משפחות.

סעיף 3ב לחוק הוראת השעה, הרלבנטי לדיון שלפנינו, מורה:

”על אף הוראות סעיף 2, רשאי מפקד האזור לתת היתר לשהייה בישראל למטרה כמפורט להלן:
 (1) טיפול רפואי;
 (2) עבודה בישראל;
 (3) למטרה זמנית, ובלבד שהיתר לשהייה למטרה כאמור יינתן לתקופה מצטברת שלא תעלה על 6 חודשים”.

עתירות כנגד חוקיותם של החלטת הממשלה וחוק הוראת השעה נדחו

בבג"ץ [7052/03](#) עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הפנים (פורסם בנבו), ניתן ביום 14.5.06).

סמכותו של מפקד האזור

8. כאן המקום לסקור את סמכויותיו של המפקד הצבאי באזור בדבר הנפקת היתרים ליציאה מהאזור ולכניסה אליו, לרבות יציאה לישראל.

אזור יהודה ושומרון מוחזק בתפיסה לוחמתית, וחל בו ממשל צבאי, אשר בראשו עומד מפקד צבאי. סמכויותיו של המפקד הצבאי נובעות מכללי המשפט הבינלאומי הפומבי המנהגי, שעניינם תפיסה לוחמתית, והמשפט הבינלאומי ההסכמי וההומניטארי. בצד הוראות המשפט הבינלאומי חלים על פעולות המפקד הצבאי, כמו גם על פקודיו, עקרונות היסוד של המשפט המינהלי הישראלי, בהיותם נמנים עם רשויות המדינה ופועלים בשירותה (בג"ץ [2056/04](#) מועצת הכפר בית סוריק נ' ממשלת

[ישראל, פ"ד נח\(5\) 807, 827-828; בג"ץ 393/82](#) ג'מעית אסכאן אלמעלמון אלתעאווניה אלמחודדה אלמסאוליה, אגודה שיתופית רשומה כדין במפקדת אזור יהודה ושומרון נ' מפקד כוחות צה"ל יהודה ושומרון, פ"ד לז(4) 810, 785; [בג"ץ 3940/92 גסאן ג'ראר נ' מפקד אזור יהודה ושומרון, פ"ד מז\(3\) 298, 302](#).

אזור יהודה ושומרון, בהתאם לתחיקת הביטחון החלה בו, הנו שטח סגור אשר הכניסה אליו והיציאה ממנו אסורות, אלא אם ניתן היתר לכך על-ידי מפקד כוחות צה"ל באזור, או על-ידי מי שהוסמך על-ידו; זאת על-פי צו בדבר שטחים סגורים (אזור הגדה המערבית) (מספר מס' 34), תשכ"ז-1967, ובהתאם להוראת סעיף 90 לצו בדבר הוראות ביטחון (יהודה ושומרון) (מס' 378), התש"ל-1970. הן על-פי הסכם הביניים הישראלי פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה מיום 28.9.95, והן על-פי הוראות תחיקת הביטחון באזור, נותרה בידי מפקד כוחות צה"ל באזור הסמכות למנוע יציאה של תושבים מהאזור לישראל.

לנוכח התשתית המשפטית הרלבנטית, ובהתאם להלכה הפסוקה, בהיות אזור יהודה ושומרון שטח צבאי סגור על-פי תחיקת הביטחון, אין לתושבי האזור זכות אוטומטית לחופש תנועה לאזור וממנו, והיציאה מהשטח מסורה, כאמור, לשיקול דעת המפקד הצבאי, או מי שהוסמך על-ידו לכך. במסגרת הפעלת שיקול הדעת של המפקד הצבאי, בכל הנוגע להתרת כניסה לאזור ויציאה ממנו, אמור הוא לבחון את מידת הסיכון הביטחוני ואת פוטנציאל הסיכון לשלום הציבור הכרוך בהיענות לבקשה, ולאזן בין אינטרס-העל החיוני של שמירת ביטחון האזור – מחד גיסא, ורצונו של תושב האזור לצאת את האזור ולחזור לתחומו – מאידך גיסא. על-רקע זה נפסק, לא אחת, כי אין לתושב האזור זכות שבדין להיכנס לישראל ולעבוד בה, וכי המדיניות, על-פיה ככלל אין מתירים כניסה לצרכי עבודה, למעט במקרים חריגים, תואמת את הדין ([בג"צ](#)

[239/06](#) ג'מאל ימין נ' מפקד כוחות צה"ל (פורסם בנבו), ניתן ביום 4.3.07; [בג"צ 7475/05](#) כעאבנה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (פורסם בנבו), ניתן ביום 25.8.05; [בג"צ 739/06](#) תעמארה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (פורסם בנבו), ניתן ביום 10.7.06).

[חוק הכניסה לישראל](#) מורה בסעיף 1, כי כניסה לישראל וישיבה בה – של מי שאינו אזרח ישראלי או בעל אשרת עולה – תהא על-פי אשרה או רישיון שיונפקו על-ידי שר הפנים, וקובע בסעיף 7 כי הכניסה לישראל תיעשה בתחנות גבול. ואולם, סעיף 17(ב) לחוק הנ"ל הסמיך את שר הפנים, לפטור סוגי אנשים נוספים מהוראות חוק זה, כולן או מקצתן, זאת בצו שיפורסם ברשומות. בהתאם לסמכותו האמורה, התקין שר הפנים, עוד לפני ארבעה עשורים, את [צו הכניסה לישראל](#) (פטור תושבי יהודה ושומרון, רצועת עזה וצפון סיני, מרכז סיני, מרחב שלמה ורמת הגולן), התשכ"ח-1968 (ק"ת 2190 מיום 29.2.68; להלן – צו הכניסה לישראל (פטור תושבי יהודה ושומרון)), שבו הורה, כי מי מתושבי האזורים הנ"ל "היוצא מאותו שטח מכוח היתר, לרבות היתר כללי, שניתן על-ידי מפקד כוחות צבא הגנה לישראל בשטח, פטור מהוראות סעיף 7 לחוק ומהוראות החוק בדבר אשרה ורישיון לישיבת מעבר או ביקור, כל עוד הוא ממלא אחר תנאי ההיתר כאמור". בהתאם לצו זה, תושבי האזור המקבלים היתר כניסה לישראל ממפקד האזור, פטורים עד היום מהוראות [חוק הכניסה לישראל](#) בדבר הצורך להצטייד באשרה ורישיון לישיבת מעבר או ביקור בישראל.

סמכויותיו של בית המשפט לעניינים מינהליים

9. מטרתו של [חוק בתי משפט לעניינים מינהליים](#), הייתה "להסמיך באופן הדרגתי את בית-המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים לדון בעניינים מינהליים הנדונים בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק..." (סעיף 1 לחוק). התמריץ לחקיקתו נבע, בין-השאר, מהעומס שרביץ על שכמו של בג"ץ, שריכז את

[השיפוט בעניינים מינהליים כערכאה ראשונה \(צע"מ 10811/04 סורחי ואח' נ' משרד הפנים, פ"ד נט \(6\) 411, 417\).](#)

סמכותו העניינית של בית-המשפט לעניינים מינהליים נקבעה בסעיף 5 לחוק בתי השפט לעניינים מינהליים, המורה כדלהלן: "בית משפט לעניינים מינהליים ידון באלה - (1) עתירה נגד החלטה של רשות בעניין המנוי בתוספת הראשונה (להלן – עתירה מינהלית)..."; והמונה בהמשך – בפסקאות (2)-(4) – ערעור מינהלי המנוי בתוספת השנייה; תובענה מינהלית המנויה בתוספת השלישית; ועניין מינהלי שנקבע בחוק אחר כי בית-משפט לעניינים מינהליים ידון בו, ובכפוף להוראות אותו חוק. על-פי סעיף 7 לחוק, הוסמך שר המשפטים לשנות בצו את התוספות לחוק, זאת בהסכמת נשיא בית-המשפט העליון ובאישור ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת.

בדברי ההסבר להצעת החוק (הצעת חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-1999, ה"ח 2821, עמ' 2), נאמר, בין השאר: "מאחר שהכל מסכימים כי העברת סמכויות בדרך של פסיקה אינה הדרך הרצויה והמועדפת... מוצע בזה חוק אשר יקבע את העקרונות, ההסדרים והמנגנון להעברת סמכויות בצורה הדרגתית ומבוקרת, ובו ייקבע, כי בתי המשפט המחוזיים יוסמכו לדון בעניינים מינהליים שיפורטו בתוספת לחוק" (עמ' 4).

כפי שעולה מלשון החוק ומדברי ההסבר להצעת החוק, סלל המחוקק את דרך המלך להעברת סמכויות השיפוט בעניינים מינהליים מבג"ץ לבתי-משפט לעניינים מינהליים, וקבע הליך ברור ומפורט, לפיו תיעשה ההעברה בשלבים, באופן הדרגתי, מדוד ומבוקר, בהתאם לעניינים המינהליים שיפורטו בתוספות לחוק. עם הזמן, תוקנה התוספת הראשונה לחוק מעת לעת במספר צווים שהוצאו מכוח סעיף 7 לחוק, והתיקון האחרון – שהתייחס לפרט 12 בתוספת – נעשה בצו המתקן שנכנס לתוקף ביום 2.3.08.

[צו בתי משפט לעניינים מינהליים](#) (שינוי התוספת הראשונה לחוק), התשס"ח-2007
 10. ביום 2.3.08 נכנס לתוקפו [צו בתי משפט לעניינים מינהליים](#) (שינוי התוספת הראשונה לחוק), התשס"ח-2007, אשר הגדיר מחדש את הסמכות המוענקת לבית המשפט לעניינים מינהליים בכל הנוגע לענייני "מינהל אוכלוסין ועובדים זרים". בהתאם לצו המתקן, נוסחו החדש של פרט 12 לתוספת הראשונה לחוק [בתי משפט לעניינים מינהליים](#), הנו כדלהלן:

"מינהל אוכלוסין ועובדים זרים – החלטה של רשות לפי חוקים אלה,

למעט החלטות הממשלה בענייני מינהל אוכלוסין ועובדים זרים:

(1) [חוק הכניסה לישראל](#), התשי"ב-1952;

(2) סעיף 7 ל'[חוק האזרחות](#), התשי"ב-1952;

(3) [חוק האזרחות והכניסה לישראל](#) (הוראת שעה) התשס"ג-2003, למעט

החלטות לפי סעיפים 1א3 ו-1ג3;

(4) [חוק עובדים זרים](#), התשנ"א-1991, למעט החלטה לפי פרק ה' בחוק

האמור;

(5) [חוק הדרכונים](#), התשי"ב-1952;

(6) [חוק עדכון כתובת](#), התשס"ה-2005;

(7) [חוק השמות](#), התשט"ז-1956."

יצוין, כי בהתאם לאמור בפרט 12 של התוספת, סמכותו של בית המשפט לעניינים מינהליים אינה חלה על החלטות ממשלה, זאת בנוסף להוראה הכללית שבסעיף 5(1) לחוק [בתי משפט לעניינים מינהליים](#), המחריגה מסמכותו של בית-המשפט לעניינים מינהליים עתירה שהסער העיקרי המבוקש בה הנו התקנת תקנות, לרבות ביטולן או הכרזה על בטלותן.

11. אתייחס להלן לשינויים העיקריים הנובעים מהצו המתקן, בכל הנוגע לשלושת החיקוקים הראשונים שבפרט 12 לתוספת הראשונה, דהיינו: [חוק הכניסה לישראל](#), סעיף 7 [לחוק האזרחות](#) וחוק הוראת השעה. יאמר כבר עתה, כי הצו המתקן מכיל בתוכו הן הרחבה של סמכות בית-המשפט לעניינים מינהליים בנושאים מסוימים, והן צמצום של הסמכות בנושאים אחרים.

באשר [לחוק הכניסה לישראל](#), בעבר הוגבלה סמכותו של בית-המשפט לעניינים מינהליים בנושאי מינהל אוכלוסין ל"החלטה של רשות בענייני אשרות כניסה ורישיונות ישיבה ועבודה, לרבות ענייני הרחקה, משמורת ושחרור בערובה לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952". בעקבות הצו המתקן הורחבה סמכותו של בית-המשפט לעניינים מינהליים על כל החלטה של רשות לפי חוק זה, למעט החלטות ממשלה והתקנת תקנות.

בכל הנוגע לסעיף 7 [לחוק האזרחות](#), הרי שהרחבתו של הצו המתקן העבירה לסמכותו של בית-המשפט לעניינים מינהליים את ההתדיינויות בעניינים הנוגעים למתן אזרחות לבן זוג זר של אזרח ישראלי המבקש להתאזרח בישראל לפי סעיף 7 לחוק הנ"ל. על-כן, עתירות בנושא הליך של איחוד משפחות בין בני זוג המוגשות על-ידי אזרח ישראלי, כמו גם בעניין ההחלטה הסופית על הענקת האזרחות, תידונה עתה בבית-המשפט לעניינים מינהליים, זאת בשונה מהמצב עד כה, לפיו נתבררו עתירות אלו בבג"ץ ([בג"ץ 2208/02 סלאמה נ' שר הפנים, פ"ד נו\(5\) 950](#)).

בעניין [חוק האזרחות והכניסה לישראל](#) (הוראת שעה), המטיל לעת הזו מגבלות על האפשרות להעניק מעמד בישראל לתושבי יהודה והשומרון וחבל עזה, מורה פרט 12 לתוספת, כי החלטות של רשות לפי חוק זה תידונה על-ידי בית-המשפט

לעניינים מינהליים, למעט החלטות לפי סעיפים 1א3 ו-3ג לחוק. מדובר בצמצום סמכותו של בית-המשפט לעניינים מינהליים בנושאים אלו, שכן עד לכניסתו לתוקף של הצו המתקן, עתירות הנוגעות לעניינים אלו הוגשו אף הן לבית-המשפט לעניינים מינהליים. מדובר במתן מעמד מטעמים הומניטאריים מיוחדים, בהמלצת ועדה מקצועית (סעיף 1א3 לחוק), וכן מתן מעמד במקרים מיוחדים שבהם המבקש "מזדהה עם מדינת ישראל ויעדיה וכי הוא או בן משפחתו פעלו פעולה של ממש לקידום הביטחון, הכלכלה או עניין אחר חשוב של המדינה, או שהענקת האזרחות, מתן הרישיון לישיבה בישראל או מתן ההיתר לשהייה בישראל, לפי העניין, הם מעניינה המיוחד של המדינה" (סעיף 3ג לחוק).

עמדת הצדדים בשאלת הסמכות העניינית

12. ב"כ העותרים מציין, כי לא בלי הרהורים וספקות הגיש העתירה לבית-המשפט לעניינים מינהליים, ולא לבג"ץ. הוא הבהיר, כי שני הסעדים המבוקשים בעתירה היו הסרת "המניעה המשטרית" והנפקת היתר כניסה לישראל, על-ידי המפקד הצבאי, עבור העותר לצורך עבודה. לטעמו, בית-משפט לעניינים מינהליים מוסמך לדון בעתירה, הואיל והסעד העיקרי בה הוא סעד על-פי סעיף 3ב לחוק הוראת השעה, המתיר למפקד האזור להנפיק לתושב האזור היתר לשהייה בישראל לצורך עבודה או מטרה אחרת. עם זאת, מציין ב"כ העותרים, כי הוא ער לנימוקים משפטיים כנגד סמכותו של בית-משפט זה לדון בעתירה, ומוסיף כי כל עוד לא יוכרע אחרת בבג"ץ, לכאורה נתונה לבית-משפט לעניינים מינהליים הסמכות לדון בה.

13. המשיבים טוענים, כי בהתאם לצו המתקן נתונה לבית-המשפט לעניינים מינהליים הסמכות לדון בעתירות כנגד החלטת רשות לפי חוק הוראת השעה, וסמכות זו חלה, לסברתם, גם על החלטות בדבר מתן היתרים על-ידי מפקד האזור לצרכים המנויים בסעיף 3ב לחוק הנ"ל, ובכללם – מתן ההיתר המתבקש בעתירה דנן. לגרסת

המשיבים, היתר לפי סעיף 3ב לחוק הוראת השעה מוענק על-ידי מפקד האזור מכוח מקור סמכות בחקיקה הישראלית, ולא מכוח כללי המשפט הבינלאומי ותחיקת הביטחון באזור, וכלשונם: "... סעיף 3ב לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003, הנו בגדר אחד החוקים המנויים לעיל בצו, כמפורט שם, והוא מהווה מקור סמכות עצמאי בחוק הישראלי למפקד הצבאי כאורגן ישראלי הפועל מכוח מקור סמכות עצמאי בתחיקה הישראלית, לתת היתרי שהייה בישראל לצרכים הקבועים שם. על-כן לצורך זה, פועל המפקד הישראלי כאורגן ישראלי, מכוח תחיקה זו, ולא כאורגן בשטחים מכוח סמכותו בהתאם לכללי המשפט הבינלאומי הפומבי ותחיקת הביטחון, גם אם זו מאוזכרת על דרך האימוץ בתחיקה הישראלית. בהתאם לכך, משעה שהצו הנ"ל נכנס לתוקף – עתירה לעניין מתן היתרים לפי סעיף 3ב להוראת השעה מסורה לסמכותו של בית המשפט לעניינים מינהליים".

על-כן סוברים המשיבים, כי הסמכות לדון בעתירה דנן נתונה לבית-משפט זה. עם זאת, הם מבקשים לדחות את העתירה על הסף, הואיל והסעד המבוקש בעתירה הוא למעשה הליך "עוקף הליך איחוד המשפחות", כאשר העותר אינו עומד בתנאי חוק הוראת השעה לעניין הגשת בקשה למשרד הפנים לאיחוד משפחות, בשל היותו צעיר מגיל 35. הם אף מבקשים לדחות את העתירה לגופה, היות שאין לעותר כל זכות שבדין להיכנס לישראל ולעבוד בה, וכאשר עניינו אינו עומד בקריטריונים שנקבעו להנפקת היתר כניסה לישראל לצורכי עבודה. בהקשר זה צוין בכתב התגובה מטעם המשיבים, כי הקריטריונים שיבדקו על-ידי מפקד האזור בבואו לאשר בקשה לשהייה בישראל לצרכי עבודה, כוללים, בין-היתר: היעדר מניעה ביטחונית, פלילית או אחרת, גילו של המבקש, מצבו המשפחתי, המכסות הקיימות בענף התעסוקה בו עובד המבקש ושיקולים נוספים. כך למשל יוכל המבקש להיכנס לישראל לצורכי תעסוקה, לקבל היתר כאמור, אם גילו מעל 30, הוא נשוי עם ילדים ולא קיימת בעניינו מניעה ביטחונית

או אחרת. המשיבים הבהירו בכתב תשובתם, כי קריטריונים אלו נקבעים על-ידי הדרג המדיני, ולא על-ידי המפקד הצבאי אשר אמון רק על יישומם בפועל.

סמכותו העניינית של בית-המשפט זה לדון בעתירה דנן

14. סבורני, כי אין לבית-משפט זה סמכות עניינית לדון בעתירה, שכן בית-משפט לעניינים מינהליים נעדר סמכות לדון בהחלטות של מפקד האזור, ובכללן – החלטה כמו זו דנן, שלא להסיר את המניעה הפלילית בעניינו של העותר, ושלא להעניק לו היתר כניסה לישראל לצרכי עבודה.

פתח דבר יאמר, כי ככלל, חוק בתי-משפט לעניינים מינהליים הוא בעל תחולה טריטוריאלית המצומצמת לגבולותיה הריבוניים של המדינה. על-כן, סמכות הביקורת השיפוטית של בית-המשפט לעניינים מינהליים מוגבלת להחלטות של רשות הפועלת במדינה, והיא לא הוחלה על פעולותיהם של המפקד הצבאי באזור יהודה ושומרון ושל הרשויות שהוקמו על-פי סמכותו (עת"מ (י-ם) 291/07 כוכב השחר (תפעול) בע"מ נ' המועצה האזורית בקעת הירדן (פורסם בנבו), ניתן ביום 13.3.07); עת"מ (י-ם) 1083/07 יניב דרומי פיתוח והשקעות בע"מ נ' מי אריאל בע"מ – תאגיד מים (פורסם בנבו), ניתן ביום 27.1.08); המר' (י-ם) 528/96 ועד מקומי חשמונאים נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה מטה בנימין (ניתן ביום 27.11.96)). עמדה על הדברים כב' סגנית הנשיא (כתוארה אז) מ' ארד בהחלטתה בבש"א (י-ם) 7850/04 מונטה משה נ' המועצה המקומית אורנית (פורסם בנבו), ניתנה ביום 5.9.04:

“לבתי-משפט לעניינים מינהליים... תחולה על שטחה של מדינת ישראל. האזור, איננו שטח מדינת ישראל. סמכויות השלטון, החקיקה והמינהל לגבי האזור או תושביו, נתונות למפקד כוחות צה"ל באזור. בהעדר הוראת חוק מפורשת, מאת הגורם המוסמך, אין לבית-משפט זה סמכות לדון בענייני האזור.”

15. אינני סבור, כי הצו המתקן, בהוסיפו לרשימת החוקים בפרט 12 לתוספת הראשונה את חוק הוראת השעה (למעט החלטות לפי סעיפים 1א3 ו-3ג לחוק), הרחיב את סמכותו של בית המשפט לעניינים מינהליים להחיל את הביקורת השיפוטית על החלטותיו של המפקד הצבאי באזור יהודה ושומרון בעניין מתן היתרי כניסה לישראל, אף שהחלטות אלה נזכרות בחוק הוראת השעה.

ראשית לכל, חוק הוראת השעה לא העניק סמכויות לגורמים הנזכרים בו, קרי – שר הפנים ומפקד האזור, להקניית מעמד או הנפקת רישיונות או היתרים, אלא אך התייחס להגבלת האפשרות להעניק מעמד, רישיון או היתר, מכוח הסמכות הנתונה לגורמים אלה מחוץ לחוק זה, דהיינו הסמכויות המוקנות לשר הפנים מכוח [חוק האזרחות וחוק הכניסה לישראל](#), והסמכות הנתונה למפקד האזור לפי תחיקת הביטחון באזור. הדבר נלמד מנוסחו של סעיף 2 לחוק הוראת השעה, המורה, כאמור, כי "בתקופת תוקפו של חוק זה, על אף האמור בכל דין, לרבות סעיף 7 לחוק [האזרחות](#), שר הפנים לא יעניק לתושב אזור או לאזרח או לתושב של מדינה המנויה בתוספת אזרחות לפי חוק האזרחות ולא ייתן לו רישיון לישיבה בישראל לפי [חוק הכניסה לישראל](#), ומפקד האזור לא ייתן לתושב אזור היתר לשהייה בישראל לפי תחיקת הביטחון באזור". כאמור בסקירת הרקע המשפטי לעיל, סעיף 3 לחוק הוראת השעה, כפי שתוקן מעת לעת בחקיקת סעיפים 3א – 3ה, מחיל שורה של סייגים על ההגבלה שנקבעה בסעיף 2 לחוק (אגב שימוש בלשון דומה של "על אף הוראות סעיף 2 רשאי..."). ואולם, אין לראות באמור בסעיף 3ב לחוק – המסייג את ההגבלה של סעיף 2 לחוק, ככל שמדובר במתן היתרים על-ידי מפקד האזור למטרות טיפול רפואי, עבודה בישראל או למטרה אחרת – משום מקור סמכות עצמאי להענקת ההיתרים; ובפרט כאשר בסיפא לסעיף 2, בו הוטלה ההגבלה, הובהר באופן מפורש כי מקור ההיתרים הוא לפי תחיקת הביטחון באזור. על-כן, החלטות מפקד האזור בעניין הנפקת היתרי כניסה לישראל הנזכרות בסעיף 3ב

לחוק, בגדרם של החריגים להגבלה הכללית שבסעיף 2, ובכללן ההחלטה דנן, מקורן נותר בתחיקת הביטחון באזור; ומשכך, אין לראותן כהחלטות של רשות שבית המשפט לעניינים מינהליים מוסמך לדון בהן.

וידוגש: [צו הכניסה לישראל](#) (פטור תושבי יהודה ושומרון) משנת 1968, פטר מהוראות [חוק הכניסה לישראל](#) את תושבי האזור שקיבלו היתר להיכנס לישראל ממפקד האזור. לפיכך, אין לראות את ההיתרים שמנפיק מפקד האזור כהיתרים לפי [חוק הכניסה לישראל](#), אלא כהיתרים שניתנים מכוח סמכות שמחוץ לחוק הנ"ל, בלשונו של סעיף 2 לחוק הוראת השעה: "לפי תחיקת הביטחון באזור", אשר שואבת את תוקפה מכללי המשפט הבינלאומי הפומבי. כפועל יוצא, חוק הוראת השעה, שנחקק בשנת 2003, לא הביא כל שינוי בעניין היתרים אלו והמקור להנפקתם. מטרתו הייתה, כאמור, רק להגביל את מתן ההיתרים, ואין לראות בו, אפוא, חוק שנועד להקנות מקור סמכות למפקד הצבאי להנפיק היתרים לפי הדין הישראלי, ובפרט כשמדובר בחוק הוראת שעה, שתחולתו ארעית. מתן היתרים על-ידי המפקד הצבאי לפני שנת 2003 נעשה, אפוא, מכוח סמכותו בתחיקת האזור, כך גם בתקופת הביניים מאז שנת 2003 ועד היום, וכך גם יהיה מקור ההיתרים בעתיד – לכשיפקע תוקפו של חוק הוראת השעה, אם לא יוארך פעם נוספת.

16. אשר-על-כן, אין מקום אף לטענה, לפיה מחוק הוראת השעה עולה דואליות נורמטיבית מסוימת בעניין מקור החלטותיו של המפקד הצבאי. אמנם, חוק הוראת השעה מפנה למתן היתרים על-ידי המפקד הצבאי באזור, אך באותה נשימה נאמר בו שמקורם של היתרים אלה הנו בתחיקת הביטחון באזור; וכאמור, תחיקה זו שואבת את חיותה מכללי המשפט הבינלאומי הפומבי, ולא מדבר חקיקה ישראלי – פנימי.

אם ביסוד הצו המתקן עמדה, בין-השאר, המטרה להסמיך את בית-המשפט לעניינים מינהליים לדון בהחלטותיו של מפקד האזור להענקת היתרים לכניסה לישראל, ניתן היה לצפות שהדבר יצוין בו במפורש; ובפרט כשמדובר בשינוי משמעותי של העברת הביקורת השיפוטית על פעולותיו של המפקד הצבאי באזור המצוי בתפיסה לוחמתית על-פי המשפט הבינלאומי. משלא נעשה הדבר, ולא צוין בתוספת, כפי שנוסחה בצו המתקן, כי הסמכות של בית-המשפט לעניינים מינהליים תחול גם על החלטות של מפקד האזור לפי תחיקת הביטחון באזור, ניתן לראות בכך משום כוונה להותיר ללא שינוי את המצב הקיים בנושא הביקורת השיפוטית על החלטות מפקד האזור.

17. זאת ועוד: גם לפני כניסתו לתוקף של הצו המתקן ביום 2.3.08 היה מוסמך בית המשפט לעניינים מינהליים לדון בהחלטות של רשות לפי חוק הוראת השעה, שכן הסמכתו בעבר לדון ב"החלטה של רשות בענייני אשרות כניסה ורישיונות ישיבה ועבודה ... לפי [חוק הכניסה לישראל](#)" (על-פי הגדרת פרט 12 לתוספת בנוסחה דאז), חלה ממילא גם על ההגבלות לחוק הכניסה לישראל כפי שנקבעו בחוק הוראת השעה. הסמכה לדון בחוק ספציפי, ממילא כוללת הסמכה לדון בחוק הוראת שעה הנוגע לאותו חוק. הדבר אף נלמד מהוראת סעיף 25 [לחוק הפרשנות](#), התשמ"א-1981, הקובע כי "אזכור של חיקוק בחיקוק אחר – כוונתו לחיקוק המאזכר כנוסחו בשעה שנזקקים לו, לרבות הוראות שנוספו בו והוראות שבאו במקומו בחיקוק אחר". מסקנה זו אף נלמדת מהפסיקה הענפה של בית המשפט לעניינים מינהליים המתייחסת להחלטות שניתנו על-ידי משרד הפנים לפי חוק הוראת השעה בתקופה שקדמה לצו המתקן, דהיינו - עוד בטרם איזכרו המפורש של חוק הוראת השעה ברשימת החוקים בתוספת הראשונה.

על-כן, היה מוסמך בית משפט לעניינים מינהליים לדון בהחלטות רשות לפי חוק הוראת השעה מאז כניסתו לתוקף, ולא כסברת המדינה רק מאז תיקון התוספת הראשונה [לחוק](#)

בתי משפט לעניינים מינהליים בחודש מארס האחרון. דומה, כי הוספת חוק הוראת השעה לרשימת החוקים שבפרט 12 לתוספת הנ"ל, נועדה הן להסיר ספק ולהבהיר, כי הסמכות לדון בהחלטות לפי סעיף 7 לחוק האזרחות ובהחלטות בעניין חוק הכניסה לישראל כוללת אף החלטות הנובעות מחוק הוראת השעה, המגביל את האפשרות להעניק רישיונות והיתרים לפי שני החוקים האמורים; והן, ובעיקר, לצורך ההחלטה שצוינה בצדו, לפיה בית המשפט לעניינים מינהליים לא ידון בהחלטות לפי סעיפים 1א3 ו-3ג לחוק הוראת השעה. כאמור, החלטה זו מהווה צמצום של סמכות בית-המשפט לעניינים מינהליים בצו המתקן, בהשוואה למצב המשפטי ששרר קודם לזו.

18. לא זו אף זו: העובדה שבתקופה שקדמה לצו המתקן דן בג"ץ בכל העתירות כנגד החלטות המפקד הצבאי בעניין מתן היתרי כניסה לישראל, לרבות בעניין הסייגים שנקבעו לגבי היתרים אלו בחוק הוראת השעה, תומכת אף היא בתפיסה לפיה החלטות המפקד הצבאי מקורן בתחיקת האזור ובמשפט הבינלאומי, ולא בדין הישראלי. עוד בנוסחו המקורי של חוק הוראת השעה משנת 2003, נקבע בסעיף 3(1) סייג להגבלה שבסעיף 2 לחוק, בנוסח דומה לסייג שנקבע בסעיף 3ב לחוק הוראת השעה בנוסחו דהיום. אם הייתה נכונה טענת המשיבים, לפיה איזכור הסמכות של המפקד הצבאי בחוק הוראת השעה מלמד על כך שסמכותו הנה כאורגן של המדינה הפועל מכוח סמכות בדין הישראלי, כי אז היו אמורות כל העתירות כנגד החלטות האמורות, להידון בבית המשפט לעניינים מינהליים מאז כניסתו לתוקף של חוק הוראת השעה בשנת 2003, ולא בג"ץ, בדומה לעתירות כנגד משרד הפנים הנוגעות לחוק הוראת השעה שנידונו מאז חקיקתו בבית המשפט לעניינים מינהליים.

לכך ניתן להוסיף, כי גם לשיטתם של המשיבים, לכשיפקע תוקפו של חוק הוראת השעה תהא רק לבג"ץ הסמכות לדון בעתירות על החלטות מפקד האזור בעניין הנפקת היתרי כניסה לישראל. משכך, אין זה סביר שהצו המתקן התכוון להעביר לסמכות בית המשפט

לעניינים מינהליים את הדיון בהחלטות אלו רק לתקופת הביניים של תחולת חוק הוראת השעה, ובפרט כאשר הדבר לא צוין במפורש בצו המתקן.

19. מעבר לצורך, ואף בלא להיזקק לשאלת הסמכות העניינית, סבורני כי ההחלטה נושא העתירה אינה החלטה בעניין מתן היתר לפי סעיף 3ב לחוק הוראת השעה. בהקשר זה יודגש, כי העותר לא הגיש בקשה לקבלת היתר לכניסה לישראל, כי אם פתח בהליך של הסרת רישום של "מניעה פלילית", המונע ממנו לקבל הן "כרטיס מגנטי" (המשמש כתיעוד מזהה לצרכים שונים ומגוונים), והן היתר כניסה לישראל – אם יבקש זאת בעתיד. הוא הגיש למשטרת רמאללה בקשה להסרת המניעה הפלילית, ומשבקשתו נדחתה, הופנה – על-פי הנהלים – להגשת ערר על ההחלטה למפקד האזור. כנגד ההחלטה על דחיית הערר הוגשה העתירה דנן. אין לראות בהחלטה זו משום החלטה בעניין היתר כניסה לישראל הנזכרת בסעיף 3ב לחוק הוראת השעה, גם אם ביסוד הבקשה להסרת המניעה הפלילית עמדה הכוונה להגיש בעתיד בקשה לקבלת היתר כניסה לישראל.

19. סיכומם של דברים: החלטת מפקד האזור לדחות את הערר שהגיש העותר על החלטת משטרת רמאללה שלא לבטל את "המניעה הפלילית" הרשומה לגביו, אינה נתונה לסמכות הביקורת השיפוטית של בית משפט זה. אף אם ניתן לראות את העתירה כמכוונת כנגד אי-הנפקת היתר כניסה לישראל לצרכי עבודה, מחמת אותה מניעה פלילית, הרי שהחלטת מפקד האזור בעניין זה מקורה בתחיקת האזור, ומשכך, אינה בסמכותו העניינית של בית-משפט זה.

10 דבר

20. על-יסוד האמור לעיל אני מוחק את העתירה, הואיל ונושא העתירה אינו בסמכותו העניינית של בית-המשפט לעניינים מינהליים, אלא אך בסמכותו של בית-

המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק. בהתאם לעקרונות שהותוו בפסיקה, אסתפק במחיקת העתירה, ואמנע מלהורות, לפי סעיף 79(א) לחוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984, על העברת הדיון לבג"ץ (ראו: [רע"א 3748/05](#) בזק חברה ישראלית לתקשורת בע"מ נ' שרת התקשורת (פורסם בנבו), ניתן ביום 6.5.05, בפסקה 9 להחלטה).

ניתן היום, י"ג בסיון התשס"ח, 16.6.08, בהיעדר הצדדים.

המזכירות תמציא עותקים מפסק-הדין לצדדים.

י' נועם 54678313-8238/08

י' נועם, שופט

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

וסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)